

Kurzus kódja(i): P/FIL/FMK-4 – Társadalom és média

Kurzus címe: Kulturális traumaelmélet és kortárs film

Tanár neve: Virginás Andrea / avirginas@gmail.com

Kurzus időpontja, helye: 2016. október 21. Egynapos workshop

Kurzus típusa: Szeminárium

Kurzus leírása: A workshop célja, hogy a kulturális traumaelmélet belátásait összevegyük a kortárs film néhány példájával, akként pozicionálva a narratív mozgóképes történetmondást, mint a traumatizáltság interszjektív megjeleníthetőségének és megoszthatóságának az egyik módozatát (mintegy Jean-Louis Baudry apparátus-elméletének a továbbgondolásaként).

Tematikailag a trauma egyéni és kollektív dimenziói, az audiovizuális médiumokban való megjeleníthetősége, a narratív mozgókép médiumához kapcsolt specifikus kollektív és kulturális traumák (a Holokauszt, az izraeli-palesztin gócpont, a hongkongi posztgyarmat, valamint a nyugat-európai jóléti és a kelet-európai kommunista állam erodálódása) képezik a vezérfonalat.

A szerteágazó kérdéskörökben a kohéziót, remélhetőleg, az biztosítja, hogy néhány kiemelt film szoros – az ismétlődő tematikai és formai jellemzők azonosításában és elemzésében érdekelt – olvasata képezi a módszertanunkat.

A workshop szakirodalmi listája tematikai csoportosításban alább olvasható, a külön kiemelt címek ismerete a workshopra való felkészülés részeként ajánlott.

1. Traumatizáltság vagy nem/emlékezés?

Assman, Aleida. Az emlékezet átalakító ereje. *Studia Litteraria* 2012/1-2, 9–23. Ford. Máté Éva Gyöngy.

Crownshaw, Richard. Trauma Studies. *The Routledge Companion to Critical and Cultural Theory*. Ed. Simon Malpas and Paul Wake. London and New York: Routledge, 2013, 167–176.

Draismaa, Douwe. *Miért futnak egyre gyorsabban az évek?* Budapest: Typotex, 2003, 102–122, 205–216. Ford. Balogh Tamás.

Keightley, Emily and Michael Pickering. Painful Pasts. *Research Methods for Memory Studies*. Ed. Keightley, Emily and Michael Pickering. Edinburgh: Edinburgh UP, 2013, 151–166.

Misztal, Barbara. *Theories of Social Remembering*. Maidenhead, PH: Open University Press, 2003, tba.

Mitchell, Juliet. Trauma, felismerés és a nyelv helye. *Thalassa* (10) 1999, 2-3: 61–81. Ford. Pándy Gabi és Hárs György Péter.

2. Traumatizáltság és (narratív) mozgókép.

Bennett, Jill. The aesthetics of sense-memory. Theorising trauma through the visual arts. *Memory Cultures. Memory, Subjectivity and Recognition*. Ed. Susannah Radstone and Katharine Hodgkin. New Brunswick: Transaction Publishers, (2003) 2006, 27–39.

Draismaa, Douwe. *Metaformasina*. Budapest: Typotex, 2005, tba. Ford. Balogh Tamás.

Elsaesser, Thomas. Postmodernism and mourning work. *Screen 42 2* Summer 2001, 193–200.

Gray, Ann. Televised Remembering. Ed. Keightley, Emily and Michael Pickering. Edinburgh: Edinburgh UP, 2013, 79–96.

Hirsch, Joshua. *Afterimage: Film, Trauma, and the Holocaust*. Philadelphia: Temple University Press, 2004, tba.

Kaplan, E. Ann. Melodrama, cinema and trauma. *Screen 42 2* Summer 2001, 201–205.

Kittler, Friedrich. *Optikai médiumok. Berlińi előadás, 1999*. Budapest: Magyar Műhely Kiadó, Ráció Kiadó, 2005, 154–244. Ford. Kelemen Pál.

Langford, Barry. Genre. Breaking the Frame. *Film Genre. Hollywood and Beyond*. Edinburgh: Edinburgh UP, 2010, 257–272.

Meek, Allen. *Trauma and Media: Theories, Histories and Images*. New York: Routledge, 2010, 1–46.

Turim, Maureen. The trauma of history: flashbacks upon flashbacks. *Screen 42 2* Summer 2001, 205–2010.

Váradi Júlia. *Saul útja. A gondolatól a világhírig*. Budapest: Kossuth Kiadó, 2016, 20–35, 56–119.

Walker, Janet. Trauma cinema: false memories and true experience. *Screen 42 2* Summer 2001, 211–216.

3. Kollektív (történelmi) traumatizáltság és mozgókép. A Holokauszt, Hong-Kong, Palesztina/Izrael, a nyugat-európai jóléti állam és a kelet-európai kommunista állam erodálódása.

Abbas, Ackbar. *Hong Kong. Culture and the Politics of Disappearance*. Minneapolis, London: U of Minnesota P, 2002, tba.

Abbas, Ackbar. Hong Kong. *The Cinema of Small Nations*. Ed. Mette Hjort and Duncan Petrie. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2007, 113–126.

Andreescu, Florentina C. Radical Social Change and Distortions of Fantasy Formations: a Model of Analysis. *From Communism to Capitalism. Nation and State in Romanian Cultural Production*. Palgrave Macmillan, 2013, 27–48.

Gertz, Nurith és George Khelifi. *From Bleeding Memories to Fertile Memories. Palestinian Cinema: Landscape, Trauma, and Memory*. Bloomington and Indianapolis: Indiana UP, 2008, 59–73.

Gyáni Gábor: A magyar „emlékezet helyei” és a traumatikus múlt. *Studia Litteraria* 2012/1-2, pp. 41–50.

Yosef, Raz. Introduction. The Wounds of the Nation: Exploring the New Israeli Cinema. *The Politics of Loss and Trauma in Contemporary Israeli Cinema*. New York and London: Routledge, 2011, 1–18.

4. A narratív fikciós mozgókép funkciója a digitális érában: trauma-apparátus.

Baudry, Jean-Louis. Az apparátus. *Metropolis* 1999/nyár, 10–23.

Bálint Katalin, Fecskó Edina Enikő. Az álommetafora a pszichoanalitikus filmelméletben. *Imágó Budapest* (3 [24] 2013, 2: 73–82.

Szemináriumok rendszeres látogatása, kötelező filmek és irodalom ismerete, részvétel az órai munkában, félév végi dolgozat leadása. Angol

olvasási készség szükséges a kurzus elvégzéséhez.

Kötelező / ajánlott filmek: A workshop film-listája az alábbi címekből tevődik össze, a külön kiemelt címek ismerete a workshopra való felkészülés részeként ajánlott.

Trainspotting (r. Danny Boyle, 1996),

Pusher-trilógia (de különösen az 1., r. Nicholas Winding Refn, 1996-2005),

Happy Together (r. Wong Kar-Wai, 1997),

Macerás ügyek (r. Hajdu Szabolcs, 2001),

In the Mood for Love (r. Wong Kar-Wai, 2001),

Inland Empire (r. David Lynch, 2006),

Waltz with Bashir (r. Ari Folman, 2008),

The Girl with the Dragon Tattoo (r. Niels Arden Oplev, 2009),

Din dragoste cu cele mai bune intentii (r. Adrian Sitaru, 2011),

Policeman (r. Nadav Lapid, 2011),

Shame (r. Steve McQueen, 2011),

Pozitia copilului (r. Calin Peter Netzer, 2013),

Phoenix (r. Christian Petzold, 2014),

Saul fia (r. Nemes László, 2015),

Liliomösvény (r. Fliegauf Bence, 2016),

Bacalaureat (r. Cristian Mungiu, 2016).

Kurzus kódja(i): P/FIL/FMK-9

Kurzus címe: **Művészimázs – A művész képe, státusa és kultusza a modernizmusban és azután.**

Tanár neve: Beck András

Kurzus időpontja, helye: csütörtök, 17.30–19.00, 251-es terem

Kurzus típusa: Szeminárium

Kurzus leírása: A kurzus a művész-imázs tradícióját, szerepét, vizuális és társadalmi konstrukcióit, a művésztől alkotott kép változásait követi nyomon, a fő hangsúlyt a 20. századi és a kortárs művészetre helyezve. Milyen módon formálja a művész imázsa a művészet imidzsét? Hogyan alakítja a művésztől alkotott képet a művész által létrehozott persona és annak reprezentációja a művészetben és a médiában? Miképpen kapcsolódik össze ebben a megjelenésben az önteremtés az önreprezentáció és az önreklám? A művész-személyiség, a képi reprezentáció és a társadalmi státus összefüggéseinek elemzéséhez a kurzus első felében a 2000-es évek populáris filmjeiben megjelenő képzőművészkép, a kurzus második

felében néhány esettanulmány (Gertrude Stein, John Cage, Andy Warhol, Marina Abramovic, Jeff Koons) szolgál kiindulópontul. Minthogy a művész(imázs) széleskörű kapcsolódási pontokat kínál, a hallgatói prezentációkban lehetőség nyílik arra, hogy a témát ki-ki a saját kutatási témájához hangolja.

Kurzus teljesítésének követelményei: Szemináriumok rendszeres látogatása. Prezentáció egy megbeszéltemából, félév végén leadandó dolgozat (10-15 ezer karakter) megírása.

Kötelező filmek: Ed Harris: *Pollock*, 2000
P.J. Posner: *The Next Big Thing (A fantomfestő)*, 2001
Neil LeBute: *The Shape of Things (Faragjunk férfit!)*, 2003
Terry Zwigoff: *Art School Confidential (Ízlésficam)*, 2006
Jonathan Parker: *Untitled*, 2009
Banksy: *Exit Through the Gift Shop*, 2010
Tim Burton: *Big Eyes (Nagy szemek)*, 2015

Kötelező / ajánlott irodalom: Általános olvasmányok

- Balzac, Honoré de: *Az ismeretlen remekmű*. Magyar Helikon, 1977.
- Clair, Jean: Ezredvégi beszélgetés. *Balkon*, 1996/9.
- Groys, Boris: Öndesign és esztétikai felelősség – Az őszinteség előállítása. *Disegno*, 35-40.
- Gluck, Mary: A bohém művész kulturális gyökereiről. *Korunk*, 2010/5.
http://korunk.org/letoltlapok/zi_marygluck.pdf
- Kacsuk Zoltán: Superman, Kirk kapitány és Songoku. Rajongói értelmező közösségek. In: *Laikus olvasók? A nem-professzionális olvasás értelmezési lehetőségei*. L'Harmattan Kiadó, 2006. 221-227.
- Kuspit, Donald: *The Cult of the Avant-Garde Artist*. Cambridge University Press, 1993.
- McClean, Daniel (ed.): *The Trials of Art*. Ridinghouse, London, 2007.
- Reza, Yasmin: „Művészet”. In: „Művészet”. Mai francia drámák, Európa, 2010. 375-432.
- Takáts József: A kultusz kutatás és az új elméletek. In Uő: *Ismerős idegen terep*. Kijárat, 2007, 117–136.
- Tatai Erzsébet: A modernista mű és a modern művész-mítosz viszontagságai
<http://exindex.hu/index.php?l=hu&page=3&id=354>
- Turner, Graeme: Celebritástudományok – néhány megközelítés. *Disegno*, 2015/1-2. 10-24.
- Wessely Anna: Művész-szerepek. *Korunk*, 2010/5. 5-15.

Művészet és karikatúra

- Gopnik, Adam: High and Low: Caricature, Primitivism, and the Cubist Portrait. *Art Journal*, Winter 1983, 371-376
- Kovács Bernadett: A „lefejezett szobacicus” esete, avagy Vaszary János műveinek (félre)értelmezése a korabeli karikatúrákban. In: Veszprémi Noémi (szerk): *Vaszary János gyűjteményes kiállítása*. MNG, 2007, 147-153.
- Kovács Bernadett: Képek a „nevetőkabinet”-ből avagy a Nyolcak festészete a karikatúrák tükrében. *Artmagazin*, 2006/2. 54-59.
- Wolfe, Tom: *Festett malaszt*. Európa, 1984.

Művész-imázs

- Jones, Amelia: „Clothes Make the Man”: The Male Artist as a
-

Performative Function. *The Oxford Art Journal*, 18:2 (1995) pp. 18-32.
-Kramer, Lawrence: Liszt Ferenc és a virtuóz nyilvánosság. *Disegno*, 2015/1-2. 142-175.
-Krause-Wahl, Antje: Between Studio and Catwalk – Artists in Fashion Magazines. *Fashion Theory*, 13:1 (2009) pp-7-28.
-Jeanne Silverthorne On Batman. *Artforum International*, September 1989, 12-14.

Egyes művészek imázsa:

-Cage, John: Egy zeneszerző vallomása. In John Cage: *A csend*. Jelenkor, 1994.
Corn, Wanda M.-Latimer, Triza True: *Seeing Gertrude Stein*. University of California Press, 2011.
-Cresap, M. Kelly: *Pop Trickster Fool. Warhol Performs Naivete*. University of Illinois Press, 2004.
Danto, Arthur C.: Banality and Celebration: The Art of Jeff Koons. In Uő: *Unnatural Wonders*. 286-302.
-Goodnough, Robert: Pollock Paints a Picture. *ARTnews*, May 1951.
<http://www.artnews.com/2007/11/01/top-ten-artnews-stories-capturing-the-artist-in-action/>
-György Péter: A cinizmus kritikája. Jeff Koons. In: Uő: *Művészet és média találkozása a boncaszalon*. Kulturtrade, 1995.
-Mount, Andre: Laughter Over Tears: John Cage, Experimental Art Music, and Popular Television.
<http://www.andremount.net/professional/Laughter-Over-Tears.pdf>
-Warhol, Andy: *Andy Warhol filozófiája (A-tól B-ig és vissza)*. Konkrét Könyvek, 2004.
-Wollen, Peter: Fridamania. In Uő: *Paris Manhattan*. Verso, 2004. 235-247.

Kurzus kódja(i): P/FIL/FMK-10.04

Kurzus címe: A reprezentáció poétikája és politikája: Az eredetiség

Tanár neve: Orbán Katalin

Kurzus időpontja, helye: csütörtök, 9.00–10.30, 251 terem

Kurzus típusa: Szeminárium

Kurzus leírása: A kurzus az eredetiség társadalmi, kulturális és tudományos fogalmát és gyakorlatait vizsgálja. Milyen értelemben beszélhetünk valami vagy valaki eredetiségéről, hogyan változott -- és változik ma is, mégpedig jelentős szociokulturális különbségekkel -- az ennek tulajdonított érték? Hogyan befolyásolják az eredetiség jelentőségét különféle technológiai és kulturális változások – a fénymásolástól a digitalizáción át a klónozásig? Mik azok az eredetiséget létehozó vagy kikezdő gyakorlatok (pl. aláírás, hamisítás, plágium, sampling, remake, kisajátítás), melyeken keresztül jobban megérthetjük az eredetiség problémáját, annak kortárs összefüggéseit az anyagisággal és a megtestesüléssel?

Kurzus teljesítésének követelményei: A kurzus teljesítésének feltétele az aktív órai munka és részvétel, illetve a félév elején megbeszélte és kiválasztott témából megtartott prezentáció, illetve dolgozat megírása.

Elsajátítandó kompetenciák és módszerek	Magyar és angol nyelvű szövegolvasás; az eredetiség, anyagság és embodiment fogalmainak és azok történetének ismerete, a vonatkozó társadalom- és kultúratudományi elméleti keretek és alkalmazása a kortárs kultúra jelenségeinek elemzésére, különös tekintettel a saját kutatási témára.
Kötelező / ajánlott irodalom:	<p>George Kubler: <i>Az idő formája</i>. [1962.] Bp.: Gondolat, 1992.</p> <p>George Kubler, „The Shape of Time. Reconsidered,” <i>Perspecta</i> (MIT), Vol. 19, (1982), pp. 112-121.</p> <p>Pamela M. Lee, "Ultramoderne": Or, How George Kubler Stole the Time in Sixties Art, <i>Grey Room</i> (MIT), No. 2 (Winter, 2001), pp. 46-77</p> <p>Walter Benjamin, „A műalkotás a technikai reprodukálhatóság korában.” (Kurucz Andrea új fordítását átdolgozta: Mélyi József.) http://aura.c3.hu/walter_benjamin.html</p> <p>Lutz, Koepnick, „Aura Reconsidered,” in Benjamin’s Ghosts, ed. Gerhard Richter, Stanford, 2002.</p> <p>Douglas Davis, "The Work of Art in the Age of Digital Reproduction," http://classes.dma.ucla.edu/Winter09/9-1/pdf/3-Davis_Work_of_Art.pdf</p> <p>WJT Mitchell, „The Work of Art in the Age of Biocybernetic Reproduction”</p> <p>Menyhért Anna: „Belső út – a koholmány botránya (Benjamin Wilkomirski memoárja)”</p> <p>Ross Chambers, „Orphaned Memories”</p> <p>Susanne Vees-Gulani, „From Frankfurt’s Goethehaus to Dresden’s Frauenkirche: Architecture, German Identity, and Historical Memory after 1945,” <i>The Germanic Review</i>, Vol. 80, Iss. 2, 2010, 143-163</p> <p>Rolf J. Goebel, "‘Gesamtkunstwerk’ Dresden: Official Urban Discourse and Durs Grünbein’s Poetic Critique” <i>The German Quarterly</i>, Vol. 80, No. 4 (Fall, 2007), pp. 492-510</p> <p>Laura E. Tanner, „Holding On to 9/11: The Shifting Grounds of Materiality” <i>PMLA</i>, Volume 127, Number 1, January 2012, pp. 58–76.</p> <p>Devin Zuber, „Flanerie at Ground Zero: Aesthetic Counter-memories in Lower Manhattan.” <i>American Quarterly</i>, Volume 58, Number 2, June 2006, pp. 269-299</p> <p>J. Torpey, <i>The Invention of the Passport</i>, Cambridge UP, 2000. 4-20.</p> <p>David Lyon, „National ID Cards: Crime-Control, Citizenship and Social Sorting”</p> <p>Simon A. Cole, <i>Suspect Identities: A History of Fingerprinting and Criminal Identification</i>. Harvard UP, 2001.</p> <p>Derrida, „Signature Event Context”</p> <p>Neef, Sonja, José van Dijck, and F. C. J. Ketelaar. 2006. Sign here!: handwriting in the age of new media. Amsterdam: Amsterdam University Press.</p> <p>Angyalosi Gergely: „A név és az aláírás problematikája Jacques Derrida műveiben”, in <i>Derrida Marx-szelleme</i>, szerk. Karikó Sándor, Gondolat – Szegedi Lukács Kör, Budapest – Szeged, 1997, 13-29.</p> <p>Lynch, Michael. 2008. <i>Truth machine: the contentious history of DNA fingerprinting</i>. Chicago: University of Chicago Press.</p> <p>Simon A. Cole & Henry N. Pontell. (2006). "Don't be a low hanging fruit": Identity theft as moral panic.”</p> <p>John Vacca, <i>Biometric Technologies</i>, 11-40</p> <p>Torin Monahan, „Identity Theft Vulnerability”</p> <p>Kate Marshall, „Future Present: Nanotechnology and the Scene of Risk”</p> <p>Mitchell, W. J. T. 2010. Cloning terror: the war of images, 9/11 to the present. Chicago: University of Chicago Press.,</p>

Kurzus kódja(i): P/FIL/FMK-12 Globalizáció és kulturális identitás

Kurzus címe: Univerzális, globális, nemzeti, lokális - fogalmi és földrajzi keretek szerepe az esztétikai interpretációban

Tanár neve: György Péter

Kurzus időpontja, helye: csütörtök, 10.45–12.15, 251 terem

Kurzus típusa: Szeminárium

Kurzus leírása: A kurzus során áttekintjük az idegenség, másság, önazonosság filozófiai fogalmainak gyakorlati működése során különösen fontos szerepet játszó intézményeket, így elsősorban a múzeumokat, amelyeknek döntő szerepük van abban, hogy az univerzális, globális, nemzeti, lokális művészet és kultúra mikor, hol, miként kerülhetnek egymással milyen szabályozott párbeszédbe, hierarchikus viszonyokba. Azaz, a 'földrajzi' hagyomány léptékein alapuló kulturális terek miként befolyásolják az én, a self és a másik megalkotásának módszereit. Olyan, fontos kiállítások történeti összefüggésrendszeréből kirajzolódó hálózat tételezése mellett érvelek, s javaslok áttekinteni, amelynek fontos szerepe volt az én/mi és a másik (valós vagy virtuális) distinkcióinak, múzeumának létrehozásában.

Kurzus teljesítésének követelményei: 1. A természettörténeti, természetrajzi múzeumok a biológiai és társadalmi lét közötti konfliktus-zónákat, border zone-okat teremtik meg, s őrzik azok határait, folyamatosan süllyedő történeti emlékezetüket. A gyűjtemények elkülönítésének históriája egyben az identitásteremtő feltételek kialakításának fontos eszközére, a határok kultúrájának működésére mutat rá. Így például az antropológiai múzeumok kiállítástörténete, azaz archeológiai rétegei egyben a szemléletváltás történetei. Ugyanakkor ezek a gyűjtemények folyamatos kooperációban vannak, illetve kell, hogy legyenek azoknak a fogalmaknak a történetével, amelyeken a gyűjtemények alapulnak. (Így például a faj jelentésváltozása a II. Világháború után, a biológiai adottságok és a kulturális meghatározottságok közti interpretációk újraírása, s ennek megfelelően az antropológiai, etnológiai, embertani múzeumok klasszifikációnak átírása.)

2. Adalékok egy kiállítás/fogalom/történeti összefüggésrendszerhez.

Family of Man, MoMA 1955

Harlem on my Mind, Metropolitan 1969

Primitivism of 20. Century, Art: The Affinity of the Tribal and the Modern, MoMA, 1985

Art/Artifact: African Art in Anthropology Collections, Center for African Art, 1988

Les magiciens de la Terre, Beaubourg, 1989

Four Northwest Coast Museums: Travel reflections, 1991 (James Clifford)

Interpol, Stockholm, 1996

Kötelező / ajánlott irodalom: Az első óra anyagait emailben küldöm, a továbbiakban lásd az óra könyvtárában, megbeszélés szerint.

Kurzus kódja(i): P/FIL/FMK-18.03

Kurzus címe: Melodrámai és noirszenzibilitás a tömegfilmben

Tanár neve: Pápai Zsolt

Kurzus időpontja, helye: csütörtök, 15.30–17.00, -135

Kurzus típusa: szeminárium

Kurzus leírása: A kurzus a műfaji szerkezetek társadalomtörténeti olvasatainak lehetőségeit kutatja. Alaptételünk szerint a nyugati tömegfilmes műfajok történetében a II. világháború hozza a legélesebb cezúrát, amit egyebek között az jelez, hogy az 1945 előtti filmek glamúrvilágképe – melodrámai alapozású szemlélete – kompromittálódik és korrodálódik, azaz valamennyi műfajt átszínez egy sötétebb tónusú közelítésmód. A kurzus során azt vizsgáljuk meg, hogy a tömegfilmeket 1940–1945 előtt karakterizáló melodrámai érzékenység (vagy melodrámai szenzibilitás) miként változik meg, azaz hogyan válnak noirszenzibilissé a nagy múltú műfajok, illetve milyen új, immáron eredendően noirszenzibilis műfajok születnek meg a század második felében. A melodrámai szenzibilitás jellemzéséhez Linda Williams és követői, míg a noirszenzibilitás karakterizálásához Robert G. Porfirio és tanítványai téziseiből indulunk ki, és a szerzők állításait megszűrve, kiegészítve állítjuk fel a magunk koncepcióját. Mindeközben a tömegfilmes műfajoknak a tematikus és stílárius jellemzők felkutatásán alapuló megközelítését, illetve néhány további, a műfajok vizsgálatában vissza-visszatérő szemléletmódot is nagyító, valamint kritika alá veszünk. A fő cél azonban az lesz, hogy szigorúan és – már amennyiben ez egyáltalán lehetséges – *kizárólag* a műfaji struktúrák analízise nyomán fogalmazzunk meg társadalomtörténeti szempontból (is) releváns értelmezéseket, olvasatokat. A kurzuson az egyetemes tömegfilmkultúrát két, egymással szoros kapcsolatban álló „nemzeti” filmgyártás reprezentálja: 1939 és 1957 között készült hollywoodi, illetve 1939–1945 között született magyar filmeket is elemzünk.

Témák

- 1–2. A tömegfilmes műfajok szerkezete és funkciói: bevezetés
3. A melodrámai szenzibilitás fogalma
4. A noirszenzibilitás fogalma
5. Noirszenzibilis melodráma
6. Film noir melodrámai szenzibilitással
7. Noirszenzibilitás 1945 előtt a tömegfilmes műfajokban
8. Melodrámai szenzibilitás 1945 után a tömegfilmes műfajokban

Kurzus teljesítésének követelményei: A kurzus teljesítésének feltétele az aktív órai munka és részvétel, illetve a félév elején megbeszélte és kiválasztott témából megtartott prezentáció.

Elsajátítandó kompetenciák és módszerek Magyar és angol nyelvű szakszöveg-olvasás; a tömegfilmi struktúrák alapjainak ismerete; a tömegfilmes műfajok elemzésének képessége.

Kötelező / ajánlott filmek: Elemzésre javasolt filmek (közülük 8-10 lesz kötelező)
All That Heaven Allows (Douglas Sirk, 1955)
Broken Blossoms (D. W. Griffith, 1919)
Cat People (Jacques Tourneur, 1942)
Devil's Doorway (Anthony Mann, 1950)

Egy asszony visszanéz (Radványi Géza, 1941)
Egy fiúnak a fele (Hamza D. Ákos, 1944)
Egy szív megáll (Kalmár László, 1942)
Fekete hajnal (Kalmár László, 1943)
Halálos tavasz (Kalmár László, 1939)
High Noon (Fred Zinnemann, 1952)
High Sierra (Raoul Walsh, 1940)
Imitation of Life (Douglas Sirk, 1959)
Keresztúton (Bánky Viktor, 1942)
Kölcsönadott élet (Bánky Viktor, 1943)
Letter from an Unknown Woman (Max Ophüls, 1948)
Out of the Past (Jacques Tourneur, 1947)
The Gangster (Gordon Wiles, 1947)
The Gunfighter (Henry King, 1950)
The Letter (William Wyler, 1940)
The Maltese Falcon (John Huston, 1941)
The Maltese Falcon (Roy Del Ruth, 1931)
The Reckless Moment (Max Ophüls, 1948)
The Tarnished Angels (Douglas Sirk, 1957)
The Woman on the Beach (Jean Renoir, 1947)
Touch of Evil (Orson Welles, 1958)
Where the Sidewalk Ends (Otto Preminger, 1950)
Written on the Wind (Douglas Sirk, 1956)
Zárt tárgyalás (Radványi Géza, 1940)

- Kötelező / ajánlott irodalom:** Altman, Rick: *Film/Genre*. London: BFI – Palgrave Macmillan, 1999. Reprinted 2012. pp. 49–68.
- Borde, Raymond – Chaumeton, Étienne: A film noir meghatározása. In: Balogh Gyöngyi (ed.): *Kommunikációelméleti szöveggyűjtemény III*. Budapest: Tankönyvkiadó, 1979. pp. 200–205.
- Bordwell, David – Staiger, Janet – Thompson, Kristin: *The Classical Hollywood Cinema. Film Style and Mode of Production to 1960*. London and New York: Routledge, 2004 (first published in 1985). pp. 74–77.
- Brooks, Peter: *The Melodramatic Imagination. Balzac, Henry James, Melodrama, and the Mode of Excess*. New Haven and London: Yale University Press, 1995. pp. 1–23.
- Buckland, Warren – Elsaesser, Thomas: *Studying Contemporary American Film. A Guide to Movie Analysis*. London: Arnold, 2002. pp. 26–79.
- Camus, Albert: *Sziszüphosz mítosza* (bármelyik kiadás megfelelő)
- Camus, Albert: *Közöny* (bármelyik kiadás megfelelő)
- Conard, Mark T.: Nietzsche and the Meaning and Definition of Noir. In: Conard, Mark T. (ed.): *The Philosophy of Film Noir*. Kentucky: The University Press of Kentucky, 2006. pp. 7–22.
- Dosztójevszkij: *Feljegyzések az egérlyukból* (bármelyik kiadás megfelelő)
- Elsaesser, Thomas: A hang és a téboly történetei. Jegyzetek a családi melodrámáról. *Metropolis* (2012) no. 3. pp. 14–35.
- Király Jenő: *A film szimbolikája. III/2. A kalandfilm formái*. Kaposvár – Budapest: Kaposvári Egyetem Művészeti Kar Mozgóképkultúra Tanszék – Magyar Televízió Zrt., 2010. pp. 22–82.
- Király Jenő: *Karády mítosza és mágiája*. Budapest: Háttér lap- és könyvkiadó, 1989.
- Krutnik, Frank: *In a Lonely Street: Film Noir, Genre, Masculinity*. London: Routledge, 1991. pp. 3–29. és 57–72.
- McElhaney, Joel: *The Death of Classical Cinema. Hitchcock, Lang, Minnelli*. Albany: State University of New York Press, 2006. pp. 1–
-

25.

- Mercer, John – Shingler, Martin: *Melodrama. Genre, Style, Sensibility*. London – New York: Wallflower, 2004. pp. 78–112.
- Naremore, James: *More Than Night. Film Noir and Its Contexts. Update and Expanded Edition*. Berkeley – Los Angeles – London: University of California Press, 2008. pp. 278–310.
- Neale, Steve: A melodráma és a női film. *Metropolis* (2012) no. 3. pp. 36–62.
- Palmer, R. Barton: *Hollywood's Dark Cinema: The American Film Noir*. New York: Twayne, 1994.
- Pápai Zsolt: Márkaérvék. Steven Spielberg. In: Pápai Zsolt – Varga Balázs (eds.): *Korszakalkotók. Kortárs amerikai filmrendezők*. Budapest: Tudással a Jövőért Közhasznú Alapítvány, 2013. pp. 49–78.
- Porfirio, Robert G.: No Way Out: Existential Motifs in the Film Noir. In: Silver – Ursini (eds.): *Film Noir Reader*. pp. 77–93.
- Sanders, Steven M.: Film Noir and the Meaning of Life. In: Conard (ed.): *The Philosophy of Film Noir*. pp. 91–105.
- Sartre, Jean Paul: *Az undor* (bármelyik kiadás megfelelő)
- Williams, Linda: Melodrama Revisited. In: Browne, Rick (ed.): *Refiguring American Film Genres: History and Theory*. Berkeley: University of California Press, 1998. pp. 42–88.

Kurzus kódja(i): P/FIL/FMK-25

Kurzus címe: Elemzési gyakorlatok - Kritikairás

Tanár neve: Gács Anna

Kurzus időpontja, helye: csütörtök, 12.30–14.00, 251 terem

Kurzus típusa: Szeminárium

Kurzus leírása: Kritikairás gyakorlat. A félév során a kritika funkcióival és típusaival foglalkozunk, a hallgatók kritikákat olvasnak és írnak.

Kurzus teljesítésének követelményei: A félév során mindenkinek be kell mutatnia egy a témája szempontjából fontos mű (könyv, film, kiállítás stb.) recepcióját, különös tekintettel a kritikák műfajára, a kritikus pozíciójára és a kritika közönségére. Írnia kell továbbá két kritikát két különböző dologról (a kritika tárgya lehetőleg kapcsolódjon a kutatási témához), egy rövid, 3-4000 karakterest és egy hosszabb (12-15 ezer n), elemző jellegű kritikát. A kritikákat közösen megbeszéljük, és a javaslatok fényében újra kell írni őket a félév végéig. A cél publikálható szöveg létrehozása

Elsajátítandó kompetenciák és módszerek A kritika kortárs kulturális funkcióinak megértése, kortárs európai és amerikai változatainak megismerése, a kritikus szerepek megismerése, többféle közönségnek szóló kritika írásának gyakorlása.

Kötelező / ajánlott irodalom: **Általános olvasmányok**
Európai és amerikai kiadású folyóiratok tanulmányozása;
Andrew Keen: *The Cult of the Amateur: How Today's Internet Is Killing Our Culture*, New York: Doubleday, 2007
Bárány Tibor – Rónai András szerk.: *Az olvasó lázadása?: Kritika, vita, internet*. Pozsony: Kalligram, 2008.
Radnóti Sándor: *A piknik*. Budapest: Magvető, 2000.
Kritikáról szóló viták Magyarországon az elmúlt évtizedben